

UZASADNIENIE

W pozwie z 13 marca 2018 r., skierowanym przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W., A. U. i J. U. wnieśli o pozbawienie w całości wykonalności tytułu egzekucyjnego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego wystawionego w stosunku do strony powodowej przez pozwanego w dniu 6 sierpnia 2015 r., opatrzonego klauzulą wykonalności z 9 listopada 2015 r., zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz zasądzenie kosztów postępowania zabezpieczającego toczącego się pod sygn. akt II Co 29/18 i ewentualnie kosztów postępowania zażaleniowego w tej sprawie, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie zakwestionowali skuteczność wypowiedzenia łączącej ich z pozwanym Bankiem umowy. Podważyli przy tym charakter oświadczenia Banku, jako wypowiedzenia łączącej ich umowy, wskazując m.in. na jego, w ich ocenie, niedopuszczalne, warunkowe sformułowanie.

Zarazem w ich ocenie, postanowienie umowy, regulujące poddanie się przez nich egzekucji, zawierało klauzulę abuzywną.

Ponadto, z uwagi na abuzywny charakter klauzuli o przeliczeniach walutowych, zakwestionowali wysokość zadłużenia, wskazaną w problemowym (...). Dodatkowo wskazali na możliwość uznania umowy kredytu za nieważną, z uwagi na zawarcie w niej klauzuli abuzywnej o przeliczeniach walutowych. (pozew – k. 3-12)

W odpowiedzi na pozew (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz Banku kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Strona pozwana potwierdziła zawarcie umowy z powodami, kwestionując zarazem wszystkie twierdzenia powodów. (odpowiedź na pozew – k. 95-129)

Na dalszych etapach postępowania strony sporu pozostały przy swoich stanowiskach.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. i J. U., po zasięgnięciu informacji w placówce (...), zdecydowali się skorzystać z oferty kredytowej (...) S.A. w W.. Był to najkorzystniejszy kredyt, miał niższe raty niż kredyt złotowy. (przesłuchanie powódki, e- protokół Re- Court od 00:42:10 do 01:08:02, k. 251- 252- verte)

Następnie, w dniu 12 lutego 2008 r., A. U. oraz J. U. złożyli wniosek nr (...) o udzielenie im kredytu w wysokości 209.000,00 zł na okres 360 miesięcy w ramach (...) na zakup 1 lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym. Wnioskodawcy jako walutę wskazali franka szwajcarskiego. (wniosek, k. 130- 134)

Wraz z w/w. wnioskiem małżonkowie U. oświadczyli, iż w pierwszej kolejności przedstawiono im ofertę produktu w polskiej walucie a wyboru dokonują z pełną świadomością związanego z tym ryzyka. (Oświadczenia, k. 135 i 136)

(...) to nazwa całego pakietu produktów, którego otwarcie zaczyna się od zaciągnięcia kredytu hipotecznego. W tym okresie (...) S.A. w W. oferował 2 kategorie kredytów hipotecznych: złotowe oraz waloryzowane walutą 3 obcych walut, w tym franków szwajcarskich (Zeznania M. D., e- protokół Re- Court od 00:06:55 do 00:38:00, k. 249- verte- 251)

W konsekwencji tego w dniu 28 lutego 2008 r. A. U. oraz J. U. zawarli z (...) S.A. w W. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny w wysokości 209.000,00 zł waloryzowany kursem franka szwajcarskiego na okres 360 miesięcy począwszy od dnia 28 lutego 2008 r. do dnia 1 marca 2038 r. Kredyt został udzielony na finansowanie zakupu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oraz pokrycie opłat okołokredytowych. Zobowiązanie miało zostać spłacone w comiesięcznych równych ratach kapitałowo- odsetkowych. Kredyt pozostawał oprocentowany wg zmiennej stopy procentowej. W przypadku naruszenia warunków umowy, m.in. zaniechania spłaty raty w całości lub w części, Bank był uprawniony podjąć działania upominawcze z wypowiedzeniem umowy włącznie. 30- dniowy okres

wypowiedzenia miał być liczony od dnia doręczenia wypowiedzenia kredytobiorcy, przy czym za datę doręczenia wypowiedzenia uważa się również datę powtórnego awizowania przesyłki poleconej, wysłanej na ostatni znany bankowi adres kredytobiorcy (§ 15 ust. 3). A. U. i J. U. wskazali w umowie adres do korespondencji: ul. (...) w Ł..

Umówiono się, że następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia wszelkie zobowiązania wynikające z umowy stają się wymagalne i kredytobiorca zobowiązany jest do niezwłocznej spłaty wszystkich wymagalnych należności (§ 15 ust. 4)

W przypadku nieterminowej spłaty kredytu z chwilą wystawienia (...) od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności (...) z tytułu umowy kredytowej, bank dokonuje przeliczenia wierzytelności na złote po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia wystawienia (...) lub wytoczenia powództwa (§ 16 ust. 3).

Kredytobiorcy w zakresie roszczeń wynikających z umowy dobrowolnie poddali się egzekucji, prowadzonej na podstawie przepisów k.p.c., do kwoty 418.000,00 zł obejmującej kwotę długu wraz z odsetkami oraz koszty sądowe i wszelkie inne koszty i wydatki niezbędne do celowego dochodzenia praw. (§ 4 ust. 1, § 23 ust. 1) (Umowa nr (...), k. 137- 139)

Zawarta umowa była typowa dla tej kategorii umów kredytowych. Nie było w niej żadnych partykularnych odstępstw ani specyficznych zapisów. (Zeznania M. D., e- protokół Re- Court od 00:06:55 do 00:38:00, k. 249- verte- 251)

Kredytobiorcy nie dotrzykali warunków umowy w zakresie spłaty zobowiązania. (Okoliczność niesporna; przesłuchanie powódki, e- protokół Re- Court od 00:42:10 do 01:08:02, k. 251- 252- verte)

W związku z tym Kredytodawca sporządził datowane na dzień 2 czerwca 2014 r. pisemne oświadczenie, zatytułowane „ostateczne wezwanie do zapłaty”, wzywające kredytobiorców do spłaty zaległych płatności w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. W treści wezwania podał, że „w przypadku braku spłaty w określonym terminie, pismo niniejsze należy traktować jako wypowiedzenie umowy przez Bank. Okres wypowiedzenia wynosi 30 dni i jest liczony od następnego dnia po upływie ww. 7 dniowego terminu. Wezwanie dla powoda zostało skierowane na adres do korespondencji wskazany w umowie, zaś dla powódki na adres B.. (Ostateczne wezwania, k. 14 i 15, nieczytelne kopie kopert k.29,30,32,33 akt II1Co7024/15 Sądu Rejonowego dla Łodzi śródmieścia w Łodzi)

W związku z zaistniałą sytuacją (...) S.A. w W. wystawił w dniu 6 sierpnia 2015 r. przeciwko J. U. i A. B. Tytuł Egzekucyjny nr (...) z tytułu umowy nr (...) obejmujący zadłużenie w wysokości 317.177,18 zł, w tym kwotę 313.040,27 zł tytułem należności głównej oraz kwotę 4.136,91 zł tytułem okresowo skapitalizowanych odsetek wraz z naliczonymi następnie odsetkami ustawowymi. ((...), k. 3 z załączonych akt o sygn. II 1 Co 7024/15)

Na w/w. (...) Sąd w osobie referendarza sądowego postanowieniem z dnia 9 września 2015 r. nadał klauzulę wykonalności z ograniczeniem podstawy egzekucji do kwoty 418.000,00 zł. (Postanowienie, k. 38 z załączonych akt o sygn. II 1 Co 7024/15)

Na podstawie ww. tytułu wykonawczego przeciwko A. U. i J. U. zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi H. J. pod sygn. akt KM 1748/15.

Postanowieniem z dnia 28 lutego 2018 r. zastępca asesora R. M. Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi H. J. zawiesił postępowanie egzekucyjne wobec wydanego przez Sąd Okręgowy w Łodzi postanowienia z dnia 26 lutego 2018 r. w sprawie zarejestrowanej pod sygn. akt II Co 29/18 w przedmiocie zabezpieczenia niniejszego roszczenia. (postanowieni – k. 29, postanowienie – k. 12)

Sąd oparł ustalenia na wskazanych wyżej dokumentach, zeznaniach powódki i świadka, bowiem tworzą spójną i logiczną całość oraz wzajemnie się uzupełniają.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności, gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście. W przypadku tytułów egzekucyjnych nie pochodzących od sądu dłużnik w trybie powództwa przeciwegzekucyjnego może kwestionować zasadność tych tytułów, tzn. powoływać się także na zdarzenia zaszłe przed jego powstaniem, a skutkujące bezzasadnością roszczenia stwierdzonego tym tytułem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1961 r., I CR 540/60, OSNCP 1964, Nr 1, poz. 21, w uchwale z dnia 27 czerwca 1996 r., III CZP 73/96, OSNC 1996, Nr 10, poz. 134).

Pozwany Bank w dniu 6 sierpnia 2015 r. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), opiewający na kwotę 317.177,18 zł oraz dalsze odsetki ustawowe za okres od 7 sierpnia 2015 r. uznając, że doszło do skutecznego wypowiedzenia A. U. i J. U. umowy kredytu hipotecznego nr (...). W ocenie Sądu brak jednak podstaw do uznania, że umowa została rozwiązana i kredytobiorca obowiązany jest do zwrotu całości niespłaconego kredytu.

Rozwiązanie umowy na skutek jednostronnego oświadczenia woli banku musi być uczynione w sposób jednoznaczny. Zgodnie z art. 65 § 1 i 2 k.c. oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

Interpretując oświadczenie banku z dnia 2 czerwca 2014 r. zawierające warunkowe wypowiedzenie umowy należy zwrócić uwagę na jego wyłuszczone i podkreślony tytuł: OSTATECZNE WEZWANIE DO ZAPŁATY. Trzeba też wziąć pod uwagę treść § 15 ust. 1 umowy kredytu, zgodnie z którym w razie naruszenia przez kredytobiorcę warunków umowy bank "podejmuje działania upominawcze z wypowiedzeniem Umowy włącznie". Przytoczyć także trzeba postanowienia art. 354 k.c., zgodnie z którym dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom; w taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel.

W świetle powyższych okoliczności nie można uznać, iż oświadczenie banku z dnia 2 czerwca 2014 r., zatytułowane ostatecznym wezwaniem do zapłaty było jednoznaczne dla jego adresatów. Ze względu na brak wcześniejszych oświadczeń upominawczych banku, kierowanie do strony powodowej oświadczenia, jako ostatecznego wezwania do zapłaty to w konsekwencji, nie można było oczekiwać od kredytobiorców, aby odczytali ostateczne wezwanie do zapłaty jako katagoryczne wypowiedzenie umowy kredytu. Ze względu na dotkliwe dla kredytobiorcy skutki finansowe wypowiedzenia umowy kredytu uznać trzeba, że takie niejednoznaczne i nieopowiedzone postępowaniem naprawczym oświadczenie banku, obejmujące warunkowe wypowiedzenie umowy kredytu, nie odpowiada celowi społeczno-gospodarczemu umowy kredytu, zasadom współżycia społecznego i zwyczajom, właściwym dla stosunków banku z jego klientami-konsumentami. Oczekiwać należy od banku, że z taką samą starannością i zaangażowaniem, z jakimi pozyskiwał kredytobiorcę, powinien prowadzić działania w celu utrzymania klienta, nawet przy czasowym pogorszeniu jego sytuacji finansowej. Pozwany nie wykazał natomiast, iżby poza jednokrotnym skierowaniem do powódki ostatecznego wezwania do zapłaty podejmował lojalne względem kredytobiorców postępowanie upominawcze i naprawcze (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, z dnia 14 maja 2015 r., sygn. akt I ACa 16/15 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2016 r., sygn. II CSK 750/15). Wobec powyższego nie można uznać, iżby oświadczenie banku z dnia 2 czerwca 2014 r. wywołało skutek w postaci rozwiązania umowy.

Nawet gdyby uznać, iż wypowiedzenie umowy kredytu datowane na 2 czerwca 2014 r. było skuteczne, to postanowienie zawarte w § 16 ust. 3 umowy kredytu, na podstawie którego bank określił wysokość zobowiązania w (...), uznać należy za abuzywne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Klauzula ta skutkuje pozbawieniem konsumenta wpływu na sposób ustalenia kursu franka szwajcarskiego, wedle którego ma nastąpić spłata zobowiązania i daje bankowi możliwość

ustalenia dowolnej daty na wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego, a w konsekwencji wybrania dowolnego kursu PLN/CHF. Takie postanowienie umowne jest niezgodne z dobrymi obyczajami rażąco naruszając interesy kredytobiorcy.

Z § 15 ust. 4 umowy wynika, iż następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia wszelkie zobowiązania stają się wymagalne. Jeżeli zatem pozwany twierdzi, że skuteczne rozwiązanie umowy nastąpiło w wyniku pisma datowanego na 2 czerwca 2014 r. to brak jest logicznego uzasadnienia, dla przeliczenia zobowiązania po kursie PLN/CHF z daty wystawienia (...), tj. 6 sierpnia 2015 r.

Abstrahując od powyższego, Sąd zwrócił uwagę, iż pozwany pomimo podnoszonych zarzutów nie podjął inicjatywy dowodowej i nie wykazał dowodów na okoliczność stwierdzenia daty doręczenia wypowiedzenia rzeczonyj umowy kredytowej, a jednocześnie powoływał się na brak kwestionowania faktu otrzymania korespondencji przez powodów. Nie można przychylić się do stanowiska pozwanego, bowiem kluczowe jest ustalenie daty doręczenia niniejszego pisma z dnia 2 czerwca 2014 r., gdyż owa data determinuje ustalenie daty wymagalności zobowiązania powodów, określenia jego wysokości (przeliczenie walutowe), a ostatecznie decyduje o skuteczności wypowiedzenia umowy. W tej sytuacji Sąd nie miał możliwości zweryfikowania wysokości wskazanych w tytule egzekucyjnym kwot, bowiem nie ma pewności co do daty wymagalności zobowiązania kredytowego. Wezwanie dla powódki wysłano na adres inny niż wskazany jako adres do korespondencji w umowie, co oznacza iż nie dorecono skutecznie wezwania do zapłaty i wypowiedzenia. Nadto pozwany do akt sprawy mimo nałożonego przez sąd zobowiązania nadesłał jedynie kopie kopert, na których oznaczenia dat awizowania przesyłek są nieczytelne i nie można na ich podstawie ocenić czy zaszły warunki umówionego skutecznego doręczenia z chwilą upływu drugiego awiza przesyłki gdy chodzi o powoda.

Zważyć nadto trzeba, że zgodnie z obowiązującym od 8 września 2016 r. art. 358 § 3 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia w walucie polskiej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia, w którym zapłata jest dokonywana. Wobec faktu, że przepis ten wszedł w życie po zawarciu umowy kredytu, na zasadzie analogii należałoby odwołać się do art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe, zgodnie z którym jeżeli weksel wystawiono na walutę, która nie jest walutą miejsca płatności, sumę wekslową można zapłacić w walucie krajowej podług jej wartości w dniu płatności. Skoro po uruchomieniu kredytu, ze względu na klauzulę waloryzacyjną, spłata kredytu następuje w taki sam sposób, jak spłata kredytu walutowego, i istotą waloryzacji jest zmienność rzeczywistej wartości zadłużenia w PLN aż do dnia całkowitej jego spłaty, to brak jest podstaw do petryfikowania w (...) wartości zobowiązania w PLN na datę wystawienia (...). W konsekwencji uznać należy za nieprawidłowy sposób wyliczenia zadłużenia powodów w tytule egzekucyjnym, co również przemawia za pozbawieniem przedmiotowego (...) wykonalności.

Reasumując, za nieprawidłowe należy uznać określenie wartości zadłużenia w (...), bowiem z chwilą wypowiedzenia umowy bank powinien określić wartość zadłużenia w złotych polskich i dochodzić kwot wymagalnych w dacie wypowiedzenia, natomiast wystawienie (...) w dacie późniejszej skutkuje wyliczeniem nieprawidłowych kwot zadłużenia, nadto nie dowiedziono daty wymagalności zobowiązania, co musi skutkować pozbawieniem (...) wykonalności. Zatem wobec faktu bezskutecznego wypowiedzenia umowy kredytu, obowiązek zapłaty przez powodów żądanej kwoty faktycznie nie istnieje.

Natomiast nie zasługuje na akceptację argumentacja, iż umowa kredytu z 28 lutego 2008 r. jest bezwzględnie nieważna z tego powodu, że zawiera klauzulę waloryzacji kredytu wyrażonego w złotych polskich do wartości waluty obcej (CHF).

Brak jest przesłanek uznania tej umowy kredytu za sprzeczną z ustawą, mającą na celu obejście ustawy lub sprzeczną z zasadami współżycia społecznego (art. 58 k.c. a contrario). Umowa zawarta przez stronę powodową z pozwanym bankiem jest czynnością prawną, typem umowy uregulowanej w art. 69 Prawa Bankowego z dnia 29 sierpnia 1997 r., zaś umowna waloryzacja zobowiązania wyrażonego w złotych kursem CHF była dopuszczalna w dacie zawarcia umowy w świetle art. 385¹ § 2 k.c., zgodnie z którym strony mogły zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. Chodzi tu o miernik inny niż ten pieniądź, na który zobowiązanie opiewa. Miernikiem tym może być zatem inna waluta (M. Gutowski (red.), Kodeks cywilny. Tom I.

Komentarz. Art. 1-44911. Warszawa, 2016). W świetle ww. przepisu waloryzacja wartością CHF kredytu zaciągniętego przez powodów nie może być uznana za sprzeczna z prawem.

Umowa nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Sprzeczność taka musiałaby istnieć w chwili zawierania umowy. Tymczasem jak wskazywali sami powodowie w chwili przyznania kredytu zdecydowali się na instrument finansowy waloryzowany kursem franka szwajcarskiego, ponieważ zadowalającą była wysokość rat. W początkowym okresie obowiązywania umowy była ona korzystna dla powodów. W chwili zawierania umowy, ten rodzaj kredytu, stanowił dla nich korzystną ofertę rynkową.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd odstąpił od badania pozostałych zastrzeżeń co do samej umowy (abuzywny charakter oświadczenia o poddaniu się egzekucji) i orzekł jak w punkcie I wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd oparł na podstawie art. 98 k.p.c., obciążając pozwanego kosztami procesu w całości zgodnie ze złożonym przez pełnomocnika powodów spisem kosztów w wysokości 118 zł. W razie złożenia spisu kosztów sąd nie może, dokonując oceny wymienionych w spisie składników pod względem ich celowości (art. 98 § 1 i 3 KPC) oraz kryteriów wpływających na wysokość wynagrodzenia pełnomocnika, przewidzianych w art. 109 § 2 k.p.c. i § 2 ust. 1 i 2 uchylonego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.9.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 461 ze zm.), uwzględnić składników kosztów nim nieobjętych, czy też określić ich wysokości powyżej żądanej. W przeciwnym wypadku doszłoby do orzekania o niezgłoszonym żądaniu. Oznacza to, że w odniesieniu do pominiętego w spisie kosztów ich składnika, jeśli spis nie zostanie uzupełniony przed zamknięciem rozprawy, dojdzie do wygaśnięcia roszczenia o te koszty, stosownie do art. 109 § 1 k.p.c. Nie ma również podstaw do uwzględnienia pominiętego w spisie kosztów ich składnika w oparciu o normy przepisane, skoro żądanie w tym zakresie w ogóle nie zostało zgłoszone (zob. post. SN z 5.9.2012 r., IV CZ 47/12, Legalis oraz pkt 16 komentarza do art. 109 KPC T. I red. Szanciło 2019, wyd. 1/Ryśtał)

Na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. nakazano pobrać od pozwanego kwotę 1.000 zł tytułem nieuiszczonych przez powodów, należnych kosztów sądowych.